

Vergaderjaar 2006–2007

31 031 XIV

Jaarverslag en slotwet ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2006

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2006 wijzigingen aan te brengen in:

- a. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
- b. de begrotingsstaat inzake de baten-lastendiensten van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze Memorie van Toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg

ONDERDEEL B. BEGROTINGSTOELICHTING

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

21 Duurzaam ondernemen	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	269 956	126 341	443	396 740	382 207	- 14 533
Uitgaven	292 207	124 295	- 11 750	404 752	390 184	- 14 568
Programma-uitgaven:	93 221	128 922	- 19 055	203 088	196 480	- 6 608
21.11 Verbeteren van ondernemerschap en ondernemersklimaat	12 072	- 134	6 343	18 281	18 164	- 117
21.12 Bevorderen van maatschappelijk geaccepteerde productievoorwaar- den en dierenwelzijn	12 822	12 530	- 11 614	13 738	15 461	1 723
21.13 Bevorderen van duurzame productiemethoden en bedrijfs- systemen w.o. biologische landbouw	46 954	- 336	- 10 748	35 870	30 763	- 5 107
21.14 Bevorderen duurzame vangst en kweek van vis en schelpdieren	12 031	116 800	- 2 400	126 431	124 565	- 1 866
21.15 Bevorderen van duurzame ketens	9 342	62	- 636	8 768	7 527	- 1 241
Apparaatsuitgaven	198 986	- 4 627	7 305	201 664	193 704	- 7 960
21.21 Apparaat	17 106	- 297	1 823	18 632	19 440	808
21.22 Baten-lastendiensten	181 880	- 4 330	5 482	183 032	174 264	- 8 768
Ontvangsten	36 595	11 235	2 517	50 347	51 619	1 272

Toelichting:

In het verleden betaalde Mineralenheffingen kunnen over een periode van 6 jaar worden verrekend. Als gevolg hiervan hebben in 2006 op OD 21.12 voor € 4 mln. terugbetalingen aan boeren plaatsgevonden. Hier staan € 6,3 mln. ontvangsten aan mineralenheffingen tegenover.

In verband met de uitvoering door DLO van diverse projecten op het gebied van gewasbescherming en bemesting zijn er vanuit de OD's 21.12 en 21.13 middelen overgeboekt naar artikel 26.

De uitgaven 2006 voor de afwikkeling van de uitkoop van kokkelvissers op OD 21.14 zijn uiteindelijk € 1,9 mln. lager uitgevallen.

De lagere uitgaven op OD 21.15 zijn toe te schrijven aan vertraging in de uitvoering van het project Client Export.

De lagere uitgaven baten-lastendiensten worden voornamelijk veroorzaakt door een vertraging in het werkpakket uitvoering regelingen in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Naast de hogere ontvangsten mineralenheffing ad € 6,5 mln. doen zich lagere FIOV ontvangsten visserij (€ 4,2 mln.) voor.

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

22 Agrarische ruimte	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	23 981	- 121	57 227	81 087	128 838	47 751
Uitgaven	51 675	- 121	4 713	56 267	81 465	25 198
Programma-uitgaven	43 163		4 673	47 836	72 970	25 134
22.11 Ruimte voor grondgebonden landbouw	42 725		111	42 836	71 507	28 671
22.12 Ruimte voor niet grondgebonden landbouw	438		4 562	5 000	1 463	- 3 537
Apparaatsuitgaven	8 512	- 121	40	8 431	8 495	64
22.21 apparaat	125	- 3	2	124	188	64
22.22 baten-lastendiensten	8 387	- 118	38	8 307	8 307	0
Ontvangsten	67 545	2 000	6 562	76 107	70 254	- 5 853

Toelichting:

De hogere verplichtingenrealisatie hangt samen met 2-jarig Uitvoeringscontract (UC) dat het rijk met de provincies heeft afgesloten. De provincies hebben in 2006 een inhaalslag gemaakt en de achterstand op de uitvoering van de ruimte op grondgebonden landbouw nagenoeg volledig weggewerkt. Hierdoor zijn in 2006 meer verplichtingen aangegaan dan geraamd. De uitgaven vinden grotendeels plaats in 2007.

De hogere uitgaven op OD 22.11 houden verband met de afkoop van verpagingsrente op de stadsmeierrechten Groningen van € 30 mln. Het bedrag is voor de helft (€ 15 mln.) uit de algemene middelen en voor de andere helft uit de begrotingen van VROM, EZ en LNV (ieder voor € 5 mln.) gefinancierd.

De lagere uitgaven op OD 22.12 zijn toe te schrijven aan verpagings in de uitvoering van projecten in het kader van de Infrastructuurregeling Glastuinbouw (IRG).

De lagere ontvangsten zijn het gevolg van een verpagings in de projecten voor Infrastructuurregeling Glastuinbouw (IRG), waardoor minder middelen uit het O&S fonds zijn ontvangen. Voorts zijn minder EU-ontvangsten gerealiseerd in het kader van het POP voor de uitvoering van landinrichtingswerken.

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

23 Natuur	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	430 884	47 344	155 544	633 772	769 120	135 348
– waarvan garanties	75 186			75 186	75 186	
Uitgaven	433 727	– 2 156	– 30 456	401 115	418 103	16 988
Programma-uitgaven	383 886	– 1 942	– 49 756	332 188	348 272	16 084
23.11 Verwerven Ecologische Hoofd- structuur	94 370	– 17 424	– 15 266	61 680	75 080	13 400
23.12 Inrichten Ecologische Hoofd- structuur	64 416	9 232	– 27 307	46 341	47 373	1 032
23.13 Beheren Ecologische Hoofd- structuur	143 748	15 400	4 845	163 993	164 817	824
23.14 Beheer van de natuur buiten de EHS en beschermen van de internationale biodiversiteit	81 352	– 9 150	– 12 028	60 174	61 002	828
Apparaatsuitgaven	49 841	– 214	19 300	68 927	69 831	904
23.21 apparaat	6 460	– 48	212	6 624	7 196	572
23.22 baten-lastendiensten	43 381	– 166	19 088	62 303	62 635	332
Ontvangsten	37 644		– 11 866	25 778	47 418	21 640

Toelichting:

De hogere verplichtingenrealisatie houdt verband met het feit dat in de verplichtingenstand van de begroting 2006 abusievelijk de aan te gane garantieverplichtingen in verband met de leningsconstructie EHS niet in het totaalbedrag is opgenomen met uitzondering van € 9,1 mln.

Het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) laat in 2005 een batig saldo zien van € 11,1 mln. door bijdragen van derden ten behoeve van ontwikkelingsgericht werken Meerstad (Groningen). Conform de Wet Agrarisch Grondverkeer is dit saldo van BBL ten gunste gebracht van de LNV begroting hetgeen leidt tot een hogere ontvangstenrealisatie. Hiertegenover staan hogere uitgaven (OD 23.11) aangezien dit bedrag is terugbetaald aan BBL voor een storting in de risicobuffer/bestemmingsreserve ten behoeve van het project Meerstad.

De overige meerontvangsten houden verband met extra bijdragen van derden voor landinrichting en terugontvangsten van het Faunafonds. Het betreft hier eindafrekeningen met het Faunafonds in 2006 over de jaren 2002 t/m 2005.

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

24 Landschap en recreatie	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	136 313	- 2 647	34 469	168 135	244 588	76 453
Uitgaven	153 635	- 2 647	11 995	162 983	164 626	1 643
Programma-uitgaven	125 971	- 2 180	5 277	129 068	130 841	1 773
24.11 Nationale Landschappen	18 855		7 474	26 329	26 281	- 48
24.12 Landschap Algemeen	6 675	- 60	2 425	9 040	12 276	3 236
24.13 Recreatie in en om de Stad	52 658	- 2 000	197	50 855	49 729	- 1 126
24.14 Recreatie algemeen	47 783	- 120	- 4 819	42 844	42 555	- 289
Apparaatsuitgaven	27 664	- 467	6 718	33 915	33 785	- 130
24.21 apparaat	4 166	7	121	4 294	5 456	1 162
24.22 baten-lastendiensten	23 498	- 474	6 597	29 621	28 329	- 1 292
Ontvangsten	800			800	8 057	7 257

Toelichting:

De hogere verplichtingenrealisatie houdt verband met een inhaalslag op het 2-jarig Uitvoeringscontract (UC) dat tussen rijk en provincies is afgesloten. De provincies hebben een inhaalslag gemaakt en de achterstand op de uitvoering van inrichtingsprojecten op het gebied van recreatie in en om de stad nagenoeg volledig weggewerkt. Hierdoor zijn in 2006 meer verplichtingen aangegaan dan geraamd. De uitgaven vinden grotendeels plaats in de periode dat de ILG in werking is getreden.

De hogere uitgavenrealisatie bij Landschap Algemeen bedraagt per saldo € 3 mln. De oorzaak hiervan ligt enerzijds aan hogere uitgaven ad € 6 mln. voor landinrichtingsprojecten en anderzijds een temporisering ad € 3 mln. t.b.v. projecten om de bodemdaling in de Veenweidegebieden tegen te gaan.

De hogere ontvangstenrealisatie houdt verband met meer bijdragen van derden voor recreatieprojecten in en om de stad.

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

25 Voedselkwaliteit en Diergezondheid	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	105 871	25 962	20 019	151 852	150 058	- 1 794
Uitgaven	105 871	25 962	20 535	152 368	148 196	- 4 172
Programma-uitgaven	45 767	28 452	- 9 016	65 203	65 215	12
25.11 Bevorderen van kwalitatief hoogwaardig voedselaanbod en consumptiepatroon	28 107	28 864	- 13 360	43 611	42 069	- 1 542
25.12 Handhaven diergezondheidsniveau	17 660	- 412	4 344	21 592	23 146	1 554
Apparaatsuitgaven	60 104	- 2 490	29 551	87 165	82 981	- 4 184
U25.21 Apparaat	9 876	- 1 241	- 1 722	6 913	6 283	- 630
U25.22 baten-lastendiensten	50 228	- 1 249	31 273	80 252	76 698	- 3 554
Ontvangsten	32 940	6 954	- 24 456	15 438	18 397	2 959

Toelichting:

De uitgaven voor destructie op OD 25.11 zijn lager uitgevallen door lagere kosten voor destructie.

De uitgaven handhaven diergezondheidsniveau zijn hoger uitgevallen door extra betalingen in het kader van de KVP.

De bijdrage aan de VWA is lager uitgevallen dan bij de Najaarsnota was voorzien.

De ontvangsten zijn hoger uitgevallen doordat in 2006 alsnog een deel van de bijdrage van de EU ontvangen is in het kader van de AI (€ 3,2 mln).

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

26 Kennis en Innovatie	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	867 360	4 065	75 186	946 611	922 439	- 24 172
Uitgaven	860 593	6 908	25 150	892 651	889 507	- 3 144
Programma-uitgaven	846 624	7 664	24 359	878 647	875 442	- 3 205
26.11 Waarborgen van het kennisstelsel	603 035	0	22 404	625 439	629 579	4 140
26.12 Benutten van samenhang tussen instellingen	32 545	0	2 566	35 111	29 740	- 5 371
26.13 Vernieuwen van het kennisstelsel	41 574	6 655	1 396	49 625	45 685	- 3 940
26.14 Ondersteunen van LNV-beleid met kennis	169 470	1 009	- 2 007	168 472	170 438	1 966
Apparaatsuitgaven	13 969	- 756	791	14 004	14 065	61
26.21 apparaat	13 334	- 742	458	13 050	13 205	155
26.22 baten-lastendiensten	635	- 14	333	954	860	- 94
Ontvangsten	14 319	10 624	9 986	34 929	29 269	- 5 660

Toelichting:

De lagere verplichtingenrealisatie hangt voornamelijk samen met de vertraging in de uitvoering van het FES-project Technologisch TopInstituut (TTI) Groene Genetica, waarvoor de verplichting naar verwachting in 2007 wordt aangegaan.

Op het terrein van de onderwijsbekostiging (OD 26.11) is sprake van € 4,1 mln. hogere uitgaven met name uit hoofde van de regeling Vormende en Ondersteunende Activiteiten (VOA).

De lagere uitgaven op OD 26.12 zijn veroorzaakt door vertraging van projecten op het gebied van de ondersteuningsstructuur van het groene onderwijs, met name de Innovatieve PraktijkCentra (IPC's) en de Cooperatieve Kenniscoöperatie.

De lagere uitgaven op OD 26.13 zijn toe te schrijven aan vertraging in de uitvoering van de FES-projecten Technologisch Top Instituut (TTI) Groene Genetica, Transitie Duurzame Landbouw (TDL) en Potato Genomics Sequencing (PGS).

Er is sprake van hogere uitgaven (€ 3,6 mln.) op OD 26.14 in verband met de uitvoering door DLO van diverse projecten op het gebied van gewasbescherming en bemesting. Daartegenover is € 1,6 mln. minder uitgegeven aan stimuleringsprogramma's en regionale groene innovatieprojecten.

De lagere ontvangstenrealisatie hangt samen met een vertraging in de uitvoering van de FES-projecten Technologisch Top Instituut (TTI) Groene Genetica, Transitie Duurzame Landbouw (TDL) en Potato Genomics Sequencing (PGS). Dit leidt tot een lagere FES-bijdrage 2006.

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

27 Reconstructie	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	45 178	5 721	64 790	115 689	144 824	29 135
Uitgaven	51 241	5 721	7 342	64 304	61 154	- 3 150
Programma-uitgaven	38 382	5 900	7 280	51 562	48 348	- 3 214
27.11 Uitvoeren reconstructie	38 382	5 900	7 280	51 562	48 348	- 3 214
Apparaatsuitgaven	12 859	- 179	62	12 742	12 806	64
27.21 apparaat	179	- 3	4	180	244	64
27.22 baten-lastendiensten	12 680	- 176	58	12 562	12 562	0
Ontvangsten	3 650		11 800	15 450	17 114	1 664

Toelichting:

De hogere verplichtingenrealisatie houdt verband met een inhaalslag op het 2-jarig Uitvoeringscontract (UC) dat tussen rijk en provincies is afgesloten. De provincies hebben een inhaalslag gemaakt en de achterstand op de uitvoering van de reconstructie nagenoeg volledig weggewerkt. Hierdoor zijn in 2006 meer verplichtingen aangegaan dan geraamd. De uitgaven vinden grotendeels plaats in de periode dat de ILG in werking is getreden.

De lagere realisatie op de uitgaven op OD 27.11 is het gevolg van het niet volledig tot uitbetaling komen van de verplichtingen op het UC 2005/2006. Hiervoor hebben VROM en V&W een bijdrage geleverd van respectievelijk € 5,9 mln. en € 7,2 mln.

De EU-bijdragen voor de Subsidierегeling Gebiedsgericht Beleid (SGB) zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Als gevolg daarvan zijn er meer ontvangsten gerealiseerd.

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

28 Nominaal en onvoorzien	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	- 12 115	6 093	6 022	0	0	0
Uitgaven	- 12 115	9 288	2 827	0	0	0
28.11 Prijsbijstelling	0	14 035	- 14 035	0	0	0
28.12 Loonbijstelling	0	24 576	- 24 576	0	0	0
28.13 Onvoorzien	- 12 115	- 29 323	41 438	0	0	0
Ontvangsten						

Toelichting:

nvt

Budgettaire gevolgen van beleid

(bedragen x € 1 000)

29 Algemeen	(1) Stand ontwerp- begroting 2006	(2) Mutaties 1e suppletore begroting 2006	(3) Mutaties 2e suppletore begroting 2006	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	(5) Realisatie	(6)=(5)-(4) Slotwet- mutaties
Verplichtingen	207 424	22	26 717	234 163	240 044	5 881
Uitgaven	207 420	22	30 407	237 849	240 018	2 169
Programma-uitgaven	41 079	1 000	6 575	48 654	47 462	- 1 192
29.11 Internationale contributies	7 420	1 000	0	8 420	8 297	- 123
29.12 Uitvoering van EU-maatregelen	33 659		6 575	40 234	39 165	- 1 069
Apparaatsuitgaven	166 341	- 978	23 832	189 195	192 556	3 361
29.21 Apparaat	158 094	- 864	23 797	181 027	184 433	3 406
29.22 Baten-lastendiensten	8 247	- 114	35	8 168	8 123	- 45
Ontvangsten	284 534	- 418	26 225	310 341	353 376	43 035

Toelichting:

De hogere apparaatsuitgaven worden met name veroorzaakt door hogere uitgaven aan herplaatsingskandidaten. Deze herplaatsingskandidaten zijn het gevolg van reorganisaties binnen het departement.

De hogere ontvangsten hebben met name betrekking op landbouwheffingen vanwege toename van de importvolumes.